

Якименко-Терещенко, Л. І. Пронкіна, О. М. Гавриш; за заг. ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. Дніпро : Пороги, 2017. С. 40-51.

2. Трушин І. С. Інноваційні та інформаційні технології у розвитку національної економіки: теорія і практика: монографія. І. С. Трушин; за заг. ред. Т. С. Клебанової, В. П. Небезина, Є.І. Шохіна. Київ : Наукові технології, 2013. С. 127-136.

АНАЛІЗ УМОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

В. В. ІВАНІСНКО, канд. екон. наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин

*Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця,
м. Харків, Україна*

Окремим етапом дослідження умов забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємств є застосування моделі «5 сил» М. Портера, яка характеризується присвоєнням кількісних показників детермінантам п'яти сил методом експертної оцінки, наведених у табл. 1 [1, с. 120].

Таблиця 1 – Аналіз міжнародної конкурентоспроможності підприємства за моделлю «5 сил» М. Портера на основі експертного методу

№	Детермінанта	Оцінка (0-6)
1. Детермінанти ринкової влади постачальників		4,1
1	Диференціація ресурсів	6,0
2	Наявність ресурсів-субститутів	4,0
3	Витрати зміни постачальників у підприємств у галузі	3,0
4	Рівень концентрації постачальників	4,0
5	Значення замовлень для постачальників	4,0
6	Вартість закупівлі у співвідношенні із сукупними витратами	4,5
7	Загроза прямої та зворотної інтеграції підприємств у галузі	4,0
8	Вплив ціни ресурсу на вартість товару або його диференціювання	3,0
2. Детермінанти рівня загрози товарів-субститутів		3,8
1	Відносна ціна субститутів	3,5
2	Витрати перемикання	3,5
3	Схильність покупців до субститутів	4,0
4	Можливість задовольняти потреби й бажання клієнтів іншим способом	4,0
3. Детермінанти ринкової влади покупців		4,2
1	Концентрація покупців у порівнянні з концентрацією підприємств	5,0
2	Обсяг закупівель покупцями (у підприємства)	4,5
3	Витрати перемикання покупців у порівнянні з витратами перемикання постачальника	3,0
4	Інформованість покупця	5,5
5	Здатність до інтеграції вниз за технологічним ланцюжком	3,5
6	Товари – замітники	4,0
7	Співвідношення «ціна / загальний обсяг закупівель»	4,5
8	Відмінності товарів / визнання серед споживачів	3,0
9	Вплив на якість / зовнішній вигляд товару	3,5

4. Детермінанти суперництва (відносини з конкурентами)		3,7
1	Зростання галузі	4,5
2	Постійні (або складські) витрати / додана вартість	5,0
3	Відмінності в продукції	4,5
4	Визнання серед споживачів	3
5	Витрати перемикавання споживача	3,5
6	Концентрація й збалансованість ринкової влади	4
7	Інформаційна складність	3
8	Корпоративні частки	3
9	Бар'єри на виході	4
5.	Детермінанти бар'єрів входу	4,1
1	Економія, пов'язана з масштабом виробництва	4,5
2	Визнання серед споживачів	3,5
3	Витрати перемикавання	3,5
4	Вимоги до обсягу капіталу	5
5	Доступ до каналів розподілу	5
6	Абсолютні переваги за витратами	5,5
7	Доступ до необхідних ресурсів	5
8	Власна модель, що відрізняється низькими витратами	4,5
9	Політика уряду	3,5

Для проведення ґрунтовного аналізу необхідно продемонструвати приклад виставлених експертних оцінок (табл. 1) у фокус-групах для виведення інтегрального показника. У показаному прикладі загальний індекс дорівнює 4,0 (середнє арифметичне значень усіх сил). Це свідчить про суттєвий вплив чинників на конкурентоспроможність галузі. Для кожної сили розраховується числове значення як середнє арифметичне значень її детермінант (0-1 — дуже погано; 1-2,5 — погано; 2,5-3,5 — середньо; 3,5-5 — добре; 5-6 — відмінно).

Експертне визначення середовища міжнародної конкурентоспроможності підприємства за моделлю «5 сил» М. Портера на основі виділення п'яти детермінант дозволило побудувати графічне представлення отриманих результатів на рис. 1.

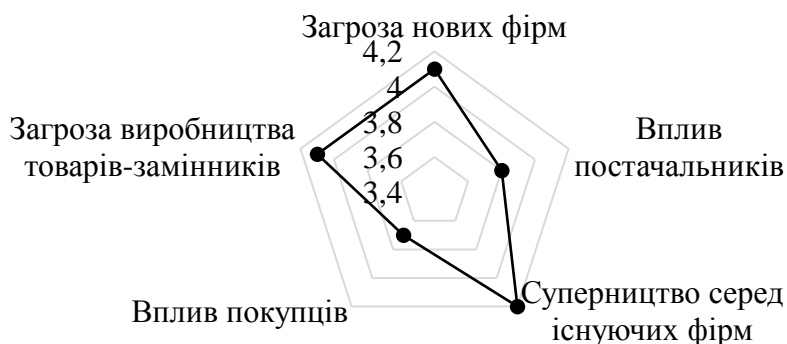

Рис. 1 – Діаграма 5-ти сил середовища формування міжнародної конкурентоспроможності підприємства за М. Портером. Джерело: розроблено автором.

Література:

1. Халімон Т.М. Стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство, №10 (2), 2016. С. 117–120.

MODERN SOURCES OF COMPETITIVE ADVANTAGES FOR ENTERPRISES IN INTERNATIONAL ECONOMIC ACTIVITIES

S. D. DEMIROVA, PhD, Associate Professor,
Head of the Department of Industrial Management
Technical University of Varna, Varna, Bulgaria

A. O. MOSKVINA, PhD in Economics, Docent, Associate Professor of the
Department of Economic Theory and International Economics

I. V. STETSENKO, student

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Kharkiv, Ukraine

The development of the global economy, characterized by globalization and increased competition, has led to the necessity of seeking sources for enhancing the international competitiveness of enterprises. Competition among businesses operating in international markets can lead to both their development and crisis situations; therefore, the search for competitive advantages of enterprises, which are the foundation of their international competitiveness, is a relevant issue of today

Competitive advantages are a set of key success factors that distinguish a company from its competitors and contribute to the company's ability to maintain a strong leading competitive position in the market for a certain period of time.

Competitive advantages can be categorized into external, which characterize the market advantage of the company in satisfying consumer needs, and internal, which are based on the functional areas of the company's activities.

Ensuring competitive advantages depends on factors such as access to capital and resources, product quality and cost, key competencies, product range and customer base, new products and technologies, government regulation, innovation creation and implementation, improving and changing competitive advantages, efficient production and resource utilization, and the ability to attract and retain talented personnel, etc. Additionally, large companies have the ability to maximize their competitive advantages in the international market due to their financial resources. They can make strategic investments and expand their global reach. Their ability to use economies of scale can help them become more cost-effective and efficient, gain access to new markets and customers.

In the rapidly changing and evolving modern world, innovative and intellectual competitive advantages are more reliable and effective, especially for companies operating in the international market and seeking to take leading positions on it.

The factors that contribute to the formation of a company's competitive advantages are access to the resources necessary for success, as well as the ability and willingness to constantly make innovative decisions. Innovation plays an important role in creating competitive advantages for 21st-century enterprises. Innovative